

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ВАРАНИЦА ПРОТИ УКРАЇНИ” *

ЗАЯВА № 14397/02

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

5 КВІТНЯ 2005

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

*** ПЕРЕКЛАД НЕОФІЦІЙНИЙ**

У справі “Вараніца проти України”,

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

П. Коста, *Голова*,
П. Бака,
П. Кабрал Баррето,
П. Юнгвірт,
П. Буткевич,
П. Мулароні,
П. Йогієне, *судді*,
та пані Долле, *секретар секції*,

після обговорення у нарадчій кімнаті 15 березня 2005 року виносить таке рішення, що було прийняте цього дня.

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою № 14397/02, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – Конвенція) громадянином України Іваном Трохимовичем Вараніцею (далі – заявник) 26 лютого 2002 року.

2. Уряд України (далі – Уряд) був спочатку представлений Уповноваженим - пані Валерією Лутковською, яку згодом змінила пані Зоряна Бортновська.

3. Скарги заявника за п. 1 ст. 6 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції були направлені на комунікацію Уряду 2 липня 2003. Того ж дня Суд вирішив, що у цій справі необхідно застосувати п. 3 статті 29 Конвенції і питання щодо прийнятності та суті справи необхідно розглядати разом. Суд також вирішив, що необхідно надати першочерговість розгляду цієї заяви відповідно до Правила 41 Регламенту Суду, беручи до уваги вік заявника.

4. І заявник, і Уряд надали свої зауваження щодо прийнятності та суті справи (Правило 54 А Регламенту Суду).

ФАКТИ

5. Заявник, Іван Трохимович Вараніца, громадянин України, 1934 року народження, проживає в м. Красноармійську Донецької області.

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. 19 січня 2000 року Красноармійський міський суд зобов’язав державну шахту “Родинська” (далі – шахта) виплатити заявнику заборгованість з заробітної плати та компенсацію за затримку виплати в розмірі 2961 грн. 35 коп. Того ж дня суд видав заявникові виконавчі листи. Рішення набуло статусу остаточного 31 січня 2000 року.

7. 14 лютого 2000 року державним виконавцем відділу державної виконавчої служби Красноармійського міського управління юстиції було розпочато виконавче провадження щодо виконання рішення від 19 січня

2000 року. Виконання було призупинено того ж дня у зв'язку з порушенням арбітражним судом Донецької області провадження у справі про банкрутство шахти.

8. 6 червня 2000 року державним виконавцем виконавче провадження у справі заявника було поновлено.

9. 10 квітня 2001 року арбітражний суд Донецької області своєю постановою визнав шахту банкрутом. 19 червня 2001 року ця постанова була скасована цим же судом.

10. 18, 20 та 25 травня 2002 року відділ державної виконавчої служби Красноармійського міського управління юстиції Донецької області проінформував заявника, що рішення неможливо виконати у зв'язку з відсутністю коштів у боржника.

11. 9 квітня 2002 року Красноармійський міський відділ юстиції проінформував заявника, що шахта отримала кошти з державного бюджету на погашення заборгованості з заробітної плати. Він також проінформував заявника про те, що майно шахти не може бути арештоване, та те, що державна виконавча служба на той період часу виконувала рішення за виконавчими листами, які були подані щодо шахти раніше, в 1998 році.

12. 21 серпня 2002 року заявнику було виплачено 58 грн. 26 коп.

13. 23 серпня 2002 року заявник отримав 25 грн. 52 коп. Невиплачена частина боргу складала 2877 грн. 57 коп.

14. У серпні 2003 року шахта виплатила заявнику залишок боргу, який з самого початку складав 2916 грн. 35 коп.

15. 11 серпня 2003 року відділом державної виконавчої служби Красноармійського міського управління юстиції було закінчено виконавче провадження у зв'язку з виконанням рішення від 19 січня 2000 року в повному обсязі.

16. 8 жовтня 2003 року заявник проінформував Суд, що рішення, винесене на його користь, було виконано в повному обсязі. Однак він вимагав компенсацію моральної шкоди у зв'язку з неможливістю держави виконати рішення протягом 3 років та 8 місяців.

II. ВІДПОВІДНЕ ВНУТРІШНЄ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

17. Відповідне внутрішнє законодавство наведено в рішенні у справі “Ромашов проти України” (№ 67534/01, пар.16-18, 27 червня 2004 року).

ПРАВО

18. Заявник скаржився на неспроможність органів державної влади виконати рішення від 19 січня 2000 року, винесеного на його користь. Він посилався на порушення п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу 1 до Конвенції, якими у відповідній частині передбачено таке:

II.1 Статті 6

“Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ... має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним та безстороннім судом, встановленим законом...”

Стаття 1 Протоколу 1

“Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права...”

I. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

19. Уряд стверджував, що заявник не може вважатись “жертвою” порушення Конвенції, оскільки він відповідно до рішення суду отримав заборгованість в повному обсязі. Уряд також стверджував, що заявник не використав всі національні засоби захисту щодо оскарження дій чи бездіяльності державної виконавчої служби в ході виконавчого провадження.

20. Заявник не погодився.

21. Суд зауважує, що такі заперечення вже були відхилені Судом у низці рішень (див. вищезгадане рішення у справі “Ромашов проти України”, пар. 41). У цих справах Суд встановив, що заявники можуть вважатись “жертвами” заявлених порушень п. 1 статті 6 в частині тривалості періоду, протягом якого рішення лишались невиконаними, та те, що від заявників не вимагалось використання національних засобів захисту, на які посилався Уряд. Тому Суд вважає, що немає підстав робити різні висновки у цій справі і, таким чином, відхиляє заперечення Уряду. Відповідно, Суд відхиляє попередні заперечення Уряду щодо прийнятності. Суд також стверджує, в світлі пояснень сторін, що скарги заявника відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу 1 піднімають серйозні питання факту та права відповідно до Конвенції, визначення яких потребує розгляду справи щодо суті. Суд вирішує, що немає підстав для проголошення заяви непринятною.

II. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

22. Заявник скаржився відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції на те, що органи державної влади не виконували впродовж тривалого часу рішення суду від 19 січня 2000 року.

23. Уряд нагадав, що у цій справі не було порушення п. 1 статті 6 Конвенції у зв’язку з виконанням рішення суду. Він стверджував, що період виконання був розумним. Більше того, причиною невиконання рішення було тяжке фінансове становище держави. Державна виконавча служба вживала всіх необхідних заходів, передбачених законодавством, з метою виконання рішення суду.

24. Суд зауважує, що рішення від 19 січня 2000 року залишалось частково невиконаним до 11 серпня 2003 року, коли повна сума заборгованості була перерахована на банківський рахунок заявника та виконавче провадження було закінчено, після комунікації заявника з Урядом. Проте Суд вважає, що заявнику не слід було відмовляти у виконанні рішення, винесеного на його користь, яке було дуже важливим для нього, на підставі стверджуваних фінансових труднощів шахти, за борги

якої держава несе відповідальність (див. вищезгадане рішення у справі “Ромашов проти України”, пар. 41).

25. Тому Суд стверджує, що не вживаючи необхідних заходів з метою виконання рішення від 19 січня 2000 року протягом трьох років і восьми місяців, органи державної влади порушили положення п. 1 ст. 6 Конвенції. Більше того, Суд вважає, що Уряд не надав жодних виправдань щодо затримки виконання рішення суду (див. рішення у справі “Шмалько проти України” від 20 липня 2004 року, № 60750/00, пар.45).

26. Відповідно, у цій справі було порушення п. 1 статті 6 Конвенції.

ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПРОТОКОЛУ 1 ДО КОНВЕНЦІЇ

27. Заявник стверджував, що у його справі було незаконне втручання в його майнові права, яким порушувалась стаття 1 Протоколу 1. Суттєва затримка виплати заборгованості позбавила його володіння своєю власністю.

28. Уряд підтвердив, що заборгованість відповідно до рішення суду складала майно в сенсі статті 1 Протоколу 1. Однак Уряд стверджував, що положення не було порушено, оскільки заявлена заявником сума не була оскаржена та він не був позбавлений свого майна. Надалі Уряд зауважив, що затримка виплати була спричинена недостатністю грошових коштів у підприємства-відповідача.

29. Суд нагадує у своїй прецедентній практиці, що неможливість виконати рішення, винесеного на користь заявника, становить втручання в його право на мирне володіння майном, як передбачено в першому реченні першого параграфу 1 статті 1 Протоколу 1 (див. рішення у справі “Войтенко проти України” від 29 червня 2004 року, № 18966/02, пар. 53).

30. Суттєва затримка більше ніж на 3 роки та 8 місяців виплат заявникові заборгованість відповідно до рішення є порушенням прав заявника, на яке Уряд не надав жодного належного пояснення. Суд вважає, що стверджувана відсутність коштів у підприємства державної форми власності не може виправдовувати затримку виконання рішення суду. Відповідно, було порушення статті 1 Протоколу 1.

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

31. Стаття 41 Конвенції передбачає:

“Якщо суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову сатисфакцію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію”.

А.ШКОДА

32. Заявник вимагав відшкодування майнової шкоди в розмірі 776 грн. 59 коп. (118,16 ЄВРО) за обезцінювання коштів, присуджених йому

рішенням суду. Він також вимагав відшкодування моральної шкоди на суму 5 000 грн. (761 ЄВРО).

33. Уряд оскаржив ці вимоги як необґрунтовані. Більше того, Уряд стверджував, що рішення, винесене на користь заявника, виконано, тому немає необхідності присуджувати йому достатню суму сатисфакції.

34. Враховуючи постійне здійснення виплат, хоча і незначних, та отримання заявником остаточної суми, Суд вважає, що він не зазнав будь-яких майнових витрат. Однак, на засадах рівності, як це вимагається статтею 41 Конвенції, Суд вважає, що вимога заявника щодо відшкодування моральної шкоди є обґрунтованою та присуджує йому 761 ЄВРО.

В. ПЕНЯ

35. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної ставки Європейського Центрального Банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Проголошує* заяву прийнятною;
2. *Вирішує*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Вирішує*, що було порушення статті 1 Протоколу 1 до Конвенції;
4. *Вирішує*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику суму, що складає 761 ЄВРО на відшкодування моральної шкоди, плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника. Валюта платежу має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу;

(б) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належної заявникові суми, на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського Центрального Банку плюс три відсотки з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку.

5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 5 квітня 2005 року відповідно до правила 77 §§ 2 та 3 Регламенту Суду.

С.Долле

Ж.П.Коста

Секретар Секції

Голова Секції